

A press conference was held at IISER Pune on April 20, 2026 on the occasion of IISER Pune completing 20 years of being established

1. [The Indian Express, Tuesday, April 21, 2026](#)

EXPRESS

The City

In a first, IISER Pune opens lecture doors to industry professionals

Soham Shah
Pune, April 20

INDIAN INSTITUTE of Science Education and Research (IISER), Pune will open its lecture doors to industry professionals in the August 2026 semester, informed Director Professor Sunil Bhagwat on April 20. Speaking at a press conference organised to commemorate 20 years of the institute, Bhagwat said that the new initiative was being taken as they had been approached by multiple companies enquiring about lectures for their professionals.

A select list of regular courses at IISER Pune, not full degrees, are planned to be opened for enrollment to industry professionals. These professionals will not constitute more than 5 to 10 per cent of any class and they will be charged a fee higher than the regular students.

Prof Bhagwat said, "We have received requests from IT industries, biotech industries, and chemical industries so far. The basic eligibility will be a graduate degree in science, engineering, or technology."

Explaining the rationale behind the move, the Director said, "Many have told us that our courses seem very different from what their employees had done during their MSc and PhD. We think the benefit is both ways: they could see the advanced science we are doing, and my students could see that somebody who is already having a job in the industry still wants to come and learn this, which means it is valuable education. In the current scenario with low attention span, their attention is getting diverted with AI, soft copies of everything being available. We want to make sure that they keep getting attracted towards classroom education."

IISER Pune, a top science institute in the country, already has industry-sponsored PhD programmes. Under this programme, employees working in industries register with research guides at IISER and work partly at the Institute and partly at their industry. One such PhD has already been completed while six others are currently pursuing their PhD through this programme.

20 years of IISER Pune

Since its inception two decades ago, 2700 students have graduated so far from IISER Pune. It operates eight departments: Mathematics, Physics, Chemistry, Biology, Earth and Climate Sciences, Humanities and Social Sciences, Data Science, and Science Education. IISER Pune achieved a rank of 55 in the overall category and 35 in the research category of the 2025 India Rankings by the National Institutional Ranking Framework (NIRF). IISER Pune has also been named an Institute of National Importance.

Now, IISER Pune offers several courses related to data science, machine learning, and AI. These range from foundations of data science in statistics and probability, applied mathematics, and computer science to applications and practice of data science in image and video processing, natural language processing, bioinformatics, etc. Students can also opt for a minor in data science.

With focus on driving interdisciplinary collab, real world impact, IISER-Pune completes 20 yrs

Anuradha Mascarenhas
Pune, April 20

IN 2006, with a handful of faculty and students, the Indian Institute of Science Education and Research-Pune was set up as an autonomous institution of the then Ministry of Human Resource Development (now Ministry of Education). The vision was to combine undergraduate science and math education with research and to improve researcher capacity in India. IISER-Pune completes 20 years, named an Institute of National Importance as per NITSER Act in 2012 and recognised as a premier research hub under the Advanced National Research Foundation.

On the occasion, prof Sunil Bhagwat, director, IISER Pune; Dr Arvind Natu, honorary member, IISER Pune, BoG chairperson, IISER Kolkata and faculty spoke about the achievements with key focus on research and how students who graduated from the institute are now contributing to the education and research domains in academia and industry.

"A defining feature of IISERs is that undergraduate teaching is combined with research thus giving a flavour of enquiry-driven research in the formative years of education," Dr Bhagwat said. Dr Natu spoke about the origins of establish-

ment of IISERs and the early days of IISER Pune. He said IISER Pune had prioritised student and faculty development by setting up sufficient facilities in transit campuses while working separately on the infrastructure and this contributed immensely to the growth of IISER Pune.

When IISER Pune started in 2006, it offered two main programmes: 5-year BS-MS dual degree programme and PhD programmes. In 2011, the institute introduced, in a few departments, an Integrated PhD programme, which awards Master of Science and PhD degrees upon completion of the programme.

Two new departments were initiated at IISER Pune in the year 2021: the Department of Data Science and the Department of Science Education. "How to teach science is also very important," Dr Bhagwat said and added that later in 2022 and 2024 they launched new Master of Science programmes - in a few departments. A total of 2700 students have graduated so far from IISER Pune and are placed in sectors such as research in academic organisations, industry Rand D, teaching and finance.

"Training in research has been a core characteristic of the BS-MS programme at IISER Pune and this continues. Starting from the third year onwards, BS-MS students carry out semester-length research projects alongside regular classroom courses and practicals. Students also get to do a research project either at IISER Pune or elsewhere in India or abroad during the fifth year, where the entire year is dedicated to the project. Hence students are provided a research-centric curriculum that combines theoretical learning of scientific concepts with meaningful practical application and understanding of the scientific method," Dr Bhagwat added.

This focus on high-end research through innovation, interdisciplinary collaboration and translational impact has led to various developments and breakthroughs. Teams have developed advanced technologies such as Micelle-Assisted Protein Labeling Technology (MAPLabTech) and Activity-based Reporter Gene Technology. Breakthroughs in quantum technology, including the development of a stable 25-qubit trapped-ion quantum system, further demonstrate the institute's capability to contribute to cutting-edge global scientific advancements.

Researchers are addressing real-world challenges through novel materials and applied science. Innovations include ultra-thin nanosheets of bismuth oxyselenide for next-generation flexible electronics, and new materials capable of removing both organic and inorganic arsenic from contaminated water. Contributions also extend to space science, with the successful deployment of an ion spectrometer aboard ISRO's Aditya-L1 mission to study solar particles.

"The success of research programmes is often measured by the number of research publications, patents filed and granted, students graduated, collaborations set up with other academics and industry professionals. In this period of 20 years, IISER Pune researchers published over 6000 papers in peer-reviewed journals generating new knowledge. Our researchers have filed for over 100 patents so far, of which 52 have been granted (37 are from India, 12 US, 2 Japan, and 1 from Korea), and 2 patents have been commercialised," Dr Bhagwat added.

IISER-Pune has been ranked 55 in the overall category and 35 in the research category of the 2025 India Rankings by the National Institutional Ranking Framework (NIRF). The institution is listed 8th in India, 152nd at the Asia-Pacific level, and 358th globally on the 2025 Nature Index - Research Leaders Tables and hosts two section-8 companies: AIC-Society for Entrepreneurship Education and Development (AIC-SEED) and I-Hub Quantum Technology Foundation (I-Hub QTF).

THE K...
missio...
asked...
basah...
and Tra...
to file...
with th...
the Jays...
The...
sought...
BARTI...
the r...
sion of...
K...
annivers...
The b...
tion, he...
court j...
with for...
Sumit Ma...
ond men...
by the st...
probing...
ence in...
K...
on Janu...
one pers...
eral oth...
Accor...
ords, the...
monume...
lage on...
highway...
ishgover...
ory of its...
against...
Bhima on...
Later, th...
their sold...
Jamadar...
w...
in the Batt...
- as the in-...
tambh on...
Dec...
His succe...
per the 'san...
given to Kand...
made by th...

Chan...
Pune,

CO...
P...
OI...
Chan...
Pune,

IEE Main results out: FIVE BOOKED

At 20, IISER Pune plans future-ready initiatives

TIMES NEWS NETWORK

Pune: Indian Institute of Science Education and Research Pune (IISER, Pune), which marked 20 years of establishment on Monday, outlined its next phase of growth with a focus on expanding academic programmes, strengthening research and creating more opportunities for students through industry and international collaborations.

Set up in 2006 by the Union ministry of education and later designated an Institute of National Importance, it has so far seen around 2,700 students graduate across disciplines in natural sciences.

Speaking at a press conference, director Sunil Bhagwat said emphasis will remain on combining classroom learning with hands-on research. They plan to open select regular courses to industry professionals from Aug 2026 semester. "This will allow working professionals to upskill, while also giving

ON THE GROWTH PATH

File photo

“The initial years were about setting up systems that encouraged curiosity and research-led learning. It is important to continue that approach as the institute grows — **Arvind Natu** | IISER, PUNE FACULTY MEMBER

“We want to create an environment where faculty and students can pursue meaningful research and gradually translate it into applications — **R Boomi Shankar** | IISER, PUNE PROFESSOR

our students exposure to industry perspectives within the classroom,” he said.

The institute is a leading centre for integrated science education and research and its core strength lies in blending undergraduate teaching with research.

New MSc programmes in chemistry, mathematics

and computing, and quantum technology are being introduced.

“We are updating our programmes in line with changes in science and technology. The idea is to ensure that students are prepared for both research and careers beyond academia,” professor Sra-banti Chaudhury said.

IISER Pune turns 20; to train industry professionals from August

Kimaya Boralkar

puneletters@hindustantimes.com

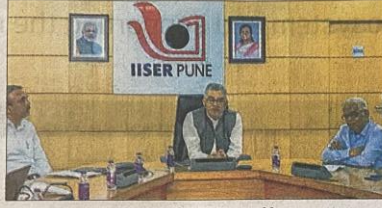
PUNE: The Indian Institute of Science Education and Research (IISER) Pune on Monday marked its 20th anniversary, outlining its journey from humble beginnings to a leading centre for science education and research while announcing a new initiative to train industry professionals.

Director Sunil Bhagwat said that from August 2026, the institute will open select courses to working professionals, especially those with a science background such as a B.Sc. degree. Those who enrol will attend regular lectures alongside students in disciplines such as information technology (IT),

earth sciences and biotechnology. The programme will have limited seats and a fee structure, and aims to strengthen the linkage between academia and industry while promoting life-long learning.

Speaking at a press conference, Bhagwat said, "The institute's strength lies in integrating teaching with research from the undergraduate level. Students are introduced to research early and by the end of their programme, are ready to contribute to cutting-edge science," he said, adding that such training ensures that "the future of science is in good hands".

Detailing the new initiative, Bhagwat said, "From August 2026, we are opening select subjects at IISER Pune to industry

Sunil Bhagwat (C), director of IISER Pune, addresses a press conference held to mark the institute's 20th anniversary.

professionals. Candidates with a science background, at least a B.Sc. or equivalent, working in sectors such as IT will be able to attend regular classes alongside students. The programme will

have limited intake and will be offered on a paid basis."

Looking ahead, the institute plans to deepen industry engagement through this programme, expand offerings in

emerging scientific fields, and strengthen interdisciplinary research and outreach, reinforcing its role in shaping science education and innovation in India.

Established in 2006 under the ministry of education, IISER Pune began with only 40 students and a small faculty at a transit campus. It has since grown into an institute of national importance, with over 2,700 alumni working across academia, industry and research. The alumni base now exceeds the institute's current student strength. Faculty member Arvind Natu highlighted the role of early investments in infrastructure and faculty, noting that the transit campus model helped build momentum

before the permanent campus was completed in 2014. The institute currently offers BS-MS, M.Sc., Integrated Ph.D. and Ph.D. programmes across disciplines including biology, chemistry, physics, mathematics, data science, earth and climate science, humanities and social sciences, and science education. Its flexible academic structure allows students to explore multiple fields before choosing a major, often combining it with minors such as data science. Bhagwat said that IISER Pune has expanded in recent years with new departments such as data science and science education, along with M.Sc. programmes in emerging areas like quantum technology and mathematics and computing. "We

have also introduced AI-enabled learning tools and guidelines for responsible use of artificial intelligence in academics," he said. Research remains a core focus, with the institute publishing over 6,000 papers and filing more than 100 patents in two decades, 52 of which have been granted internationally. Recent work includes developments in quantum computing systems, carbon capture technologies, advanced semiconductor materials and water purification methods. IISER Pune maintains collaborations with national laboratories and international universities, and engages with industry through research partnerships, consultancy and incubation via its section-8 companies.

'आयसर'चे वर्ग नोकरदारांसाठीही खुले

औद्योगिक कर्मचाऱ्यांसाठी अभ्यासक्रम

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

पुण्याच्या इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स एज्युकेशन अँड रिसर्चचे (आयसर) निवडक अभ्यासक्रम आता औद्योगिक कर्मचाऱ्यांसाठी खुले करण्यात आले आहेत. आगामी शैक्षणिक वर्षापासून कंपन्यांचे प्रतिनिधी नोकरी करता करता 'आयसर'मधील त्यांच्याशी संबंधित

विषयांच्या वर्गांना उपस्थित राहून अभ्यासक्रम पूर्ण करू शकतील.

'आयसर, पुणे'चे संचालक प्रा. सुनील भागवत यांनी सोमवारी पत्रकार परिषदेत याबाबत माहिती दिली. 'आयसर'च्या स्थापनेला २० वर्षे पूर्ण झाल्यानिमित्त प्रा. भागवत आणि 'आयसर कोलकाता'च्या नियामक मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. अरविंद नातू यांनी आढावा घेतला. प्रा. भागवत म्हणाले, 'शिक्षण, संशोधन आणि उद्योगांमधील संवाद आणि समन्वय वाढावा या हेतूने आगामी शैक्षणिक वर्षापासून आमच्या काही विषयांच्या अभ्यासक्रमांसाठी पाच ते दहा टक्के जागा औद्योगिक

कर्मचाऱ्यांसाठी राखून ठेवण्यात येतील. उद्योगांकडूनच अशा अभ्यासक्रमांसाठी मागणी करण्यात आली होती. नोकरी करून संबंधित विषयांचे वर्ग आणि प्रकल्प पूर्ण करून हे कर्मचारी क्रेडिटही मिळवू शकतील.'

'उद्योगांकडून प्रायोजित सात कर्मचारी आयसरमध्ये पीएचडीचे शिक्षण घेत असून, एका कर्मचाऱ्याने रसायनशास्त्रात पीएचडी पूर्ण केली आहे. उद्योगांसोबतच्या या समन्वयामुळे आयसरच्या पदवीच्या विद्यार्थ्यांनाही उद्योगांमधील कार्यसंस्कृती, विविध आव्हाने यांचा विद्यार्थी दशेतच परिचय घडत आहे,'

असेही प्रा. भागवत म्हणाले. डॉ. नातू म्हणाले, '२००६ मध्ये ३५ विद्यार्थी आणि तीन प्राध्यापकांपासून सुरु झालेला 'आयसर'चा प्रवास महत्वाच्या टप्प्यावर पोचला आहे. आतापर्यंत 'आयसर'मधून २७०० विद्यार्थ्यांनी पदवी मिळवली असून, संस्थेच्या आवारात सध्या दोन हजार विद्यार्थी आणि १५० प्राध्यापकांसाठी राहण्याची व्यवस्था आहे. दोन दशकांच्या वाटचालीत आयसरने मूलभूत विज्ञान शिक्षण आणि संशोधन या दोन्ही क्षेत्रांमध्ये भरीव योगदान दिले असून, कमी कालावधीत जागतिक क्रमवारीत स्थान मिळवले आहे.'

नोकरदारांना आता 'आयसर'मध्ये संधी प्रवेश प्रक्रिया या वर्षीपासून : विज्ञान शाखेतून पदवी आवश्यक

पुणे, ता. २० : नामांकित कंपन्यांमधील नोकरदारांना आता २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षापासून भारतीय विज्ञान शिक्षण आणि संशोधन संस्थेत (आयसर) शिकण्याची संधी मिळणार आहे. एकूण विद्यार्थी संख्येपेक्षा पाच ते दहा टक्के अतिरिक्त जागांवर कंपन्यांमधील व्यावसायिक आणि नोकरदारांना 'आयसर'मध्ये शिकण्याची द्वारे खुली करण्यात आली आहेत.

याशिवाय संस्थेतील संशोधनात सहभागीदेखील लोक शक्यार आहेत. संस्थेत घेतलेल्या शिक्षणाबद्दल संबंधितांना 'क्रेडिट' (पुण) देखील दिले जाणार आहेत. याकारिता संबंधित नोकरदार, व्यावसायिकांचे विज्ञान शाखेतून पदवी शिक्षण झालेले असणे आवश्यक आहे. नियमित विद्यार्थ्यांची प्रवेश प्रक्रिया झाल्यानंतर या प्रवेशाची प्रक्रिया सुरू होईल, अशी माहिती 'आयसर'चे संचालक डॉ. सुनील भागवत यांनी दिली.
'आयसर'ला वीस वर्षे पूर्ण

ज्ञानानिमित्त आयोजित पत्रकार परिषदेत ही माहिती देण्यात आली. या वेळी 'आयसर पुणे'चे मानद सदस्य डॉ. अरविंद नातू, संस्थेचे कुलसचिव उमेशकुमार मोते, अधिष्ठाता डॉ. आर. वृषी शंकर, डॉ. एस. जी. श्रीवत्सन, डॉ. सुरजित सिंह, स्वबंती चौधरी, डॉ. चंद्रशेखर भागवत, सुतोर्धे डे उपस्थित होते. जैव तंत्रज्ञान, पृथ्वी विज्ञान, माहिती तंत्रज्ञान अशा विषयात शिक्षण घेण्यास विविध कंपन्यांमधील नोकरदार उत्सुक आहेत. त्यासंदर्भात संबंधित कंपन्यांसमवेत सहकार्याची

प्रक्रिया लवकरच करण्यात येईल, असेही डॉ. भागवत यांनी स्पष्ट केले. औद्योगिक क्षेत्राची सामाजिक जबाबदारी (सीएसआर) अंतर्गत संशोधन, सल्लागार सेवा, इंटर्नशिप, पोएच.डी याबाबत उद्योगांचे सहकार्य घेतले जात आहे. याशिवाय दरवर्षी २० ते २५ प्रकल्प सीएसआर अंतर्गत संयुक्तपणे राबविले जातात.

सायन्स पार्क उभारणार

आगामी काळात विविध विद्याराखांमध्ये उत्कृष्टता केंद्र

आगामी प्रकल्प

- प्रवेश क्षमतेत वाढ करण्याचा मानस
- उत्कृष्टता केंद्र उभारण्याची तयारी सुरू
- परदेशातील संशोधन संस्थांच्या सहकार्यातून संशोधनाला चालना देणार
- वसतिगृहे, वर्गखोल्या अशा पायाभूत सुविधांचे विस्तारीकरण

'आयसर'ला मिळाले ५२ पेटंट

- गेल्या वीस वर्षांत सहा हजारांहून अधिक संशोधन पेपर्स संस्थेतून प्रकाशित झाले आहेत, तर आतापर्यंत १५८ पेक्षा अधिक पेटंट्स दाखल केले आहेत. त्यापैकी ५२ पेटंट मंजूर झाले आहेत, असेही डॉ. भागवत यांनी नमूद केले. संस्थेने विविध उद्योगांना उपयुक्त पेटंट विकले आहेत. केवळ देशातीलच नव्हे, तर देशाबाहेरही हे पेटंट विकण्यात आल्याचेही त्यांनी स्पष्ट केले.

उभारण्याची तयारी 'आयसर'ने सुरू केली आहे. याशिवाय उद्योगांच्या सहकार्यातून 'सायन्स पार्क' उभारण्याचा मानस असून, त्या दृष्टीने पावले उचलली

जात आहेत. नवीन तंत्रज्ञानात संयुक्त संशोधन करण्याच्या उद्देशाने हे सायन्स पार्क उभारले जाणार असल्याचेही डॉ. भागवत यांनी सांगितले.

‘आयसर’ द्वारा रिसर्च में 52 पेटेंट्स हासिल

पीएचडी करनेवाले छात्रों की संख्या 2700 तक बढ़ी : 30% छात्राएं शामिल हुईं

पाषाण, 20 अप्रैल

(आज का आनंद न्यूज नेटवर्क)

इंडियन इंस्टीट्यूट ऑफ साइन्स एजुकेशन एंड रिसर्च यानी आयसर पुणे से, साइन्स एंड रिसर्च में 20 साल में 2700 छात्रों ने पीएचडी प्रेजेंटेशन पूरा किया है। आयसर पुणे को विभिन्न रिसर्च में अब तक 52 पेटेंट्स हासिल हुए हैं। साथ ही विदेश में स्थित विभिन्न साइन्स इंस्टीट्यूट के साथ आयसर पुणे ने विभिन्न क्षेत्रों के रिसर्च के लिए एमओयू भी किए हैं। यह जानकारी आयसर पुणे के निदेशक प्रो. सुनील भागवत ने सोमवार को 11 बजे आयोजित पत्रकार वार्ता में दी।

आयसर पुणे की स्थापना के 20 साल पूरे होने के अवसर पर पाषाण स्थित आयसर पुणे में आयोजित पत्रकार वार्ता में आयसर कोलकाता के बीओजी अध्यक्ष और मानद सदस्य आयसर पुणे के डॉ.अरविंद नातू, अनुसंधान एवं विकास विभाग के अधिष्ठाता प्रो.आर.बूमि शंकर, संकाय के अधिष्ठाता प्रो.एस.जी. श्रीवत्सन, शिक्षा विभाग के अधिष्ठाता प्रो. सबंति चौधुरी, योजना और संचार विभाग के अधिष्ठाता प्रो. सुरजीत सिंह,

साइन्स पार्क की आवश्यकता अनुसार किया जाएगा मैनेजमेंट

प्रो. सुनील भागवत ने कहा कि, आयसर पुणे से शिक्षा प्राप्त करने के बाद छात्र-छात्राएं शिक्षा तथा अनुसंधान के क्षेत्रों में अकादमिक जगत और उद्योग जगत में अपना योगदान दे रहे हैं। यहां वैसिक साइन्स के साथ ही एडवांस्ड मटेरियल साइन्स, क्वांटम टेक्नोलॉजी जैसे विभिन्न साइन्स बेस्ड रिसर्च को प्रधानता दी गयी है। आयसर पुणे ने अब तक 52 पेटेंट्स प्राप्त किए हैं। साइन्स पार्क की आवश्यकता के अनुसार भी भविष्य में नियोजन किया जाएगा। इससे इंडस्ट्रियल रिसर्च के लिए भी फायदेमंद हो सकेगा।

छात्र एवं परिसर गतिविधियों के अधिष्ठाता डॉ. चंद्रशील भागवत, जीवविज्ञान विभाग में संकाय सदस्य प्रो. सुतीर्थ डे, कुलसचिव उमेशकुमार मोते इन सदस्यों ने मीडिया के प्रतिनिधियों के साथ बातचीत की।

निदेशक प्रो. सुनील भागवत ने जानकारी दी कि, आयसर पुणे की स्थापना के बाद शुरूआती दौर में पीएचडी प्रेजेंटेशन करने

वाले छात्रों की संख्या सीमित थी। अब 20 साल में विभिन्न विषयों में रिसर्च को प्रावधान देनेवाले छात्रों की संख्या भी बढ़ गई है। विशेषकर ग्रामीण क्षेत्र से भी छात्र और छात्राएं आयसर पुणे पीएचडी प्रेजेंटेशन पूरा करने के लिए प्रवेश ले रहे हैं। 30 प्रतिशत छात्राएं हैं। देश के विभिन्न राज्यों से छात्र-छात्राएं रिसर्च में करियर करने के

उद्देश्य से आयसर पुणे में प्रवेश लेते हैं। भविष्य में विदेशी साइन्स इंस्टीट्यूट के साथ ज्ञान का आदान-प्रदान करने के उद्देश्य से जरूर बातचीत की जाएगी। इससे हमारे यहां के छात्र-छात्राओं को विदेश के साइन्स इंस्टीट्यूट में रिसर्च करने के उद्देश्य से भेजा जाएगा। और वहां के छात्र-छात्राओं को आयसर पुणे में रिसर्च करने के उद्देश्य से प्रवेश दिया जाएगा।

डॉ. नातू ने आयसर पुणे की स्थापना के उद्भव और आयसर पुणे के शुरूआती दिनों के बारे में बात की। उन्होंने कहा कि आयसर पुणे ने ट्रंजिट कैम्पस में पर्याप्त सुविधाएं स्थापित करके छात्रों और संकाय के विकास को प्राथमिकता दी है। इसके साथ ही, संस्थान ने बुनियादी ढांचे पर भी अलग से काम किया।

राष्ट्रीय विज्ञान संस्थेत २० वर्षांत ६ हजार नवोन्मेष

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

शहरातील राष्ट्रीय विज्ञान संस्थेतील शास्त्रज्ञांसह संशोधक विद्यार्थ्यांनी गत २० वर्षांत ६ हजारांपेक्षा जास्त नवे शोध लावले आहेत. तसेच, शंभरपेक्षा जास्त पेटंट दाखल करित ५२ पेटंटला मंजुरी मिळाली आहे. तसेच संस्थेत कृत्रिम बुद्धिमत्ता, मशिन लर्निंगवर नवे अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आले असल्याची माहिती संस्थेचे संचालक डॉ. सुनील भागवत यांनी दिली.

■ १०० पेक्षा जास्त पेटंट दाखल; २० व्या वर्धापन दिनानिमित्त संचालकांची माहिती

राष्ट्रीय विज्ञान संस्था (आयसर) ही केंद्र सरकारची संस्था असून, या संस्थेला पुण्यात सुरू होऊन २० वर्षे पूर्ण झाली. त्यानिमित्ताने संचालकांनी सन २००६ ते २०२६ या २० वर्षांतील प्रगतीचा आलेख सांगितला.

हे नवे विभाग सुरू

- डेटा सायन्स, विज्ञान शिक्षण, मशिन लर्निंग आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता यांच्याशी संबंधित अनेक अभ्यासक्रम.
- विज्ञान शिक्षण विभागातर्फे विज्ञान शिक्षणाशी संबंधित ऐच्छिक अभ्यासक्रम सुरू.
- संस्थेबाहेरील संशोधन गटांसाठी उन्हाळी प्रशिक्षण वर्ग.
- संशोधकांनी आत्तापर्यंत १०० हून अधिक पेटंटसाठी अर्ज दाखल केले, त्यापैकी ५२ पेटंटना मंजुरी मिळाली आहे. यात ३७ भारतातून, १२ अमेरिकेतून, २ जपानमधून, १ कोरियातून, तर २ पेटंटचे व्यापारीकरण करण्यात आले आहे.

उद्योग क्षेत्रातील नोकरदारांना 'आयसर'चे दरवाजे खुले

लोकसत्ता प्रतिनिधी

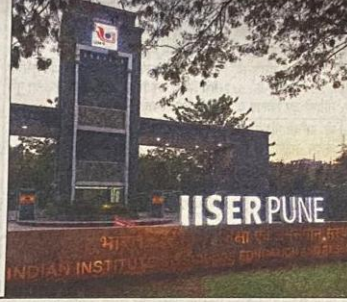
पुणे : येत्या शैक्षणिक वर्षापासून भारतीय विज्ञान शिक्षण आणि संशोधन संस्थेच्या (आयसर पुणे) वर्गांचे दरवाजे उद्योग क्षेत्रातील नोकरदारांसाठीही खुले करण्यात येतील. उद्योग क्षेत्राकडून आलेल्या मागणीमुळे 'आयसर पुणे' मधील काही विशिष्ट विषयांसाठी नोकरदारांनाही प्रवेश देण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून, प्रत्येक वर्गातील ५ ते १० टक्के जागांवर नोकरदारांना संधी मिळणार आहे.

'आयसर'च्या स्थापनेला २० वर्षे झाल्यानिमित्त 'आयसर पुणे'चे

को

प्रत्येक वर्गातील ५ ते १० टक्के जागांवर नोकरदारांना संधी मिळेल. शिवाय, 'आयसर'मध्ये सुरु असलेले प्रगत संशोधन प्रत्यक्ष पाहता येईल.

संचालक डॉ. सुनील भागवत यांनी पत्रकारांशी संवाद साधला. त्या वेळी ते बोलत होते. आयसर पुणेचे मानद सदस्य व आयसर

कोलकाताच्या नियामक मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. अरविंद नातू यांच्यासह संशोधन व विकास अधिष्ठाता प्रा. आर. भूमी शंकर, प्रा. एस. जी.

श्रीवत्सन, शैक्षणिक अधिष्ठाता प्रा. संबती चौधुरी, योजना अधिष्ठाता प्रा. सुरजीत सिंह, विद्यार्थी आणि संकुल अधिष्ठाता डॉ. चंद्रशील

एकाग्र वृत्तीसाठी प्रयत्न

सध्याच्या काळात कृत्रिम बुद्धिमत्तेमुळे लक्ष विचलित होण्याचे प्रमाण वाढले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे वर्गातील शिक्षणाकडील लक्ष टिकवून राहावे, या दृष्टीनेही प्रयत्न आहे. 'आयसर पुणे'मध्ये बऱ्याच काळापासून उद्योग क्षेत्राकडून पुरस्कृत पीएच. डी. अभ्यासक्रमही राबवला जात आहे. त्या अंतर्गत उद्योगांतील कार्यरत कर्मचारी आयसरमधील मार्गदर्शकांसोबत नोंदणी करून काही काळ संस्थेत आणि काही काळ उद्योगात संशोधन करतात, असे डॉ. भागवत यांनी स्पष्ट केले.

भागवत, प्रा. सुतीर्थ डे, कुलसचिव उमेशकुमार मोते या वेळी उपस्थित होते. डॉ. भागवत म्हणाले, 'आयसर पुणेतील एमएससी आणि

पीएचडी खूप वेगळे असल्याचे उद्योग क्षेत्रातून सांगण्यात आले. तसेच, माहिती-तंत्रज्ञान, जैवतंत्रज्ञान, रासायनिक क्षेत्रातील उद्योगांकडून काही विशिष्ट अभ्यासक्रमांतील विषयांना नोकरदारांना प्रवेश देण्याची मागणीही करण्यात आली. त्याबाबत विचार करून नोकरदारांना विशिष्ट विषयांना प्रवेश देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. हा उपक्रम दोन्ही बाजूंनी फायद्याचा ठरेल. उद्योगातील नोकरदारांना 'आयसर'मध्ये सुरु असलेले प्रगत संशोधन प्रत्यक्ष पाहता येईल. विद्यार्थ्यांना नोकरी करताना शिकता येते, याचे महत्त्व समजू शकेल.